

Regionala utvecklingsnämndens plan 2026-2028

Innehåll

Regionala utvecklingsnämndens plan 2026-2028.....	1
Förord	3
Organisation och lagstöd	4
Vision	5
Strategiska mål.....	6
Omvärldsanalys	9
Hållbar regional utveckling	9
Inriktning och uppdrag	12
Utvecklingsområden	13
Goda möjligheter till kultur, boende, arbete och välfärd	13
Väl fungerande kompetensförsörjning och kompetensutveckling	16
Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande.....	18
God tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystem...	20
Ekonomiska förutsättningar och ramar	22
Verksamhetsbeskrivningar	26

Förord

Utvecklingen regionalt och lokalt är en förutsättning för en välfungerande välfärd i Norrbotten. Den regionala utvecklingsnämnden och utvecklingsavdelningen arbetar därför proaktivt i syfte att stödja utvecklingen i kommuner, näringsliv, civilsamhälle, kultur och lärosäten. Genom att verka för en bred och hållbar samhällsutveckling generas det jobb- och tillväxtpotentialer i hela länet som attraherar människor att bo, leva och verka i länet.

En bred och hållbar samhällsutveckling kräver insatser inom samhällets samtliga delar. Det ställer stora krav på Region Norrbotten som regionalt utvecklingsansvariga i arbetet med att leda utvecklingen framåt och i rätt riktning. Som stöd utgår arbetet bland annat från den regionala utvecklingsstrategin och kulturplanen. Målen och visionerna blir vägvisare för nämndens och utvecklingsavdelningens insatser.

Ingen aktör kan på egen hand driva och leda ett regionalt utvecklingsarbete. Det fordras samverkan och samarbete mellan alla involverade parter. Som utvecklingsansvariga ser vi till att utifrån kunskap och erfarenhet hålla samman och vara pådrivande, men även säkerställa delaktighet och inkluderande. All utveckling sker i slutändan lokalt och enbart genom medskapande processer och ägandeskap för frågorna lyckas vi tillsammans åstadkommande förändring och utveckling.

Den utveckling vi arbetar för ska vara hållbar. Det innebär att vi alltid strävar efter social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet i de insatser vi engagerar oss inom. Vi verkar för ett jämlikt och jämställt samhälle där länets samtliga medborgare och företag bereds möjlighet att utvecklas, trivas och frodas.

Genom vårt samverkande, påverkande och finansiella arbete bidrar vi till framtidens attraktiva och hållbara Norrbotten.

Johannes Sundelin

Ordförande

Regionala utvecklingsnämnden

Janus Brandin

Regional utvecklingsdirektör

Organisation och lagstöd

Region Norrbotten har av riksdagen och regeringen fått i uppdrag att ansvara för den regionala utvecklingen. Genom aktiva insatser och samverkan inom områdena kultur, näringsliv och samhälle, ska regionen bidra till länets utveckling och skapa förutsättningar för ett hållbart samhälle med goda livsmiljöer. Det regionala utvecklingsansvaret (RUA) regleras i Lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar och innehåller följande uppdrag:

- Regional utvecklingsstrategi (RUS)
- Länsplan för transportinfrastruktur
- Finansiering till projekt, företagsstöd och kommersiell service (så kallade 1:1 medel)
- Fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet och göra bedömningar av länets kompetensbehov

Regionen ska årligen återrapportera till regeringen vad som gjorts inom ramen för det regionala utvecklingsuppdraget.

Inom ramen för Regionens kulturarbete är kultursamverkansmodellen grundläggande. Syftet med modellen är att skapa utrymme för regionala prioriteringar och variationer inom konst- och kulturområdet. Bidraget till regional kulturverksamhet från staten ska främja en god tillgång inom de områden som förordningen omfattar. Kulturplanen samverkar med visionsdokument, policybeslut, strategier och riktlinjer på kommunal, regional och nationell nivå.

Ett antal lagar och förordningar styr arbetet med den regionala utvecklingen

- Förordning om regionalt tillväxtarbete (2017:583)
- Lag om regionalt utvecklingsansvar (2010:630)
- Svensk författningssamling, förordning 2010:2012.
- Lag om kollektivtrafik (2010:1065)
- Lag (2010:1919) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet
- Bibliotekslag (2013:801)
- Museilag (2017:563)

- Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

Regionala utvecklingsnämnden (RUN) ansvarar för regionala utvecklingsfrågor och är organisatoriskt placerad under regionfullmäktige. Nämnden består av 13 ledamöter och 13 ersättare, nämndens presidium utgörs av ordförande samt vice ordförande. Avdelningen för regional utveckling som leds av regional utvecklingsdirektör stödjer nämnden i arbetet. Regionala styrande dokument inom området är:

- Strategisk plan 2026-2028
- Regional utvecklingsstrategi för Norrbotten 2030
- Kulturplan Norrbotten 2023-2026
- Regional Biblioteksplan Norrbotten 2023-2026
- Länstransportplan Norrbotten 2022-2033
- Smart specialiseringsstrategi för Norrbottens län 2030
- Regionala kollektivtrafikmyndighetens Trafikförsörjningsprogram 2023-2035
- Ett jämställt Norrbotten 2024-2030, regional jämställdhetsstrategi
- Norrbottens livsmedelsstrategi 2022-2030
- Norrbottens Besöksnäringstrategi – Strategisk färdplan mot 2030

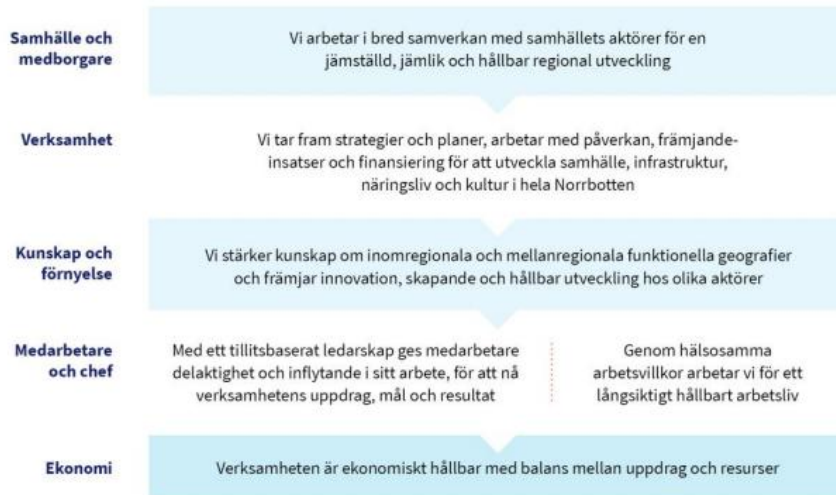
Regionala utvecklingsnämnden kan på eget initiativ, eller på initiativ av fullmäktige, ge särskilda utredningsuppdrag till regionala utvecklingsdirektören.

Vision

Region Norrbotten arbetar för alla människor som bor, lever och verkar i Norrbotten. Regionens vision är **”Tillsammans för Norrbotten – bästa livet, bästa hälsan”**. Med visionen som ledstjärna ska regionen bidra till ett län med god livskvalité, trygghet och framtidstro. Visionen är utgångspunkten för all verksamhet inom Region Norrbotten.

Strategiska mål

Fullmäktige har beslutat om följande strategiska mål för regionala utvecklingsnämndens verksamheter:

Målbeskrivningar i Strategisk plan 2026-2028 för regional utveckling

Det regionala utvecklingsuppdraget handlar om att samla samtliga intressenter inom länets gränser, invånare, ideell sektor, kulturell sektor, kommuner, statliga myndigheter, universitet/högskola och näringsliv, för att gemensamt arbeta för länets utveckling. Det regionala utvecklingsuppdraget skiljer sig därmed från regionernas välfärdsuppdrag inom hälso- och sjukvård som har en annan styrnings- och produktionslogik. Verktyg för det regionala utvecklingsarbetet är kunskap, policypåverkan, strategier och planer, mötesplatser, finansiering, kulturverksamhet samt bolag inom näringsliv, kultur och infrastruktur. Regional utveckling handlar även om att sprida kunskap om Norrbottens styrkor och resurser och länets specifika förutsättningar och utmaningar. Detta ska bidra till bättre genomslag för länets förutsättningar och perspektiv i nationella beslutsprocesser som är avgörande för länets utveckling. Regionens politiker har en viktig roll att företräda regionen och påverka beslut som har betydelse för Norrbotten. Påverkansarbete sker även inom ramen för det ordinarie arbetet som utförs av alla medarbetare på avdelningen för regional utveckling.

Nedan beskrivs de strategiska målen och deras koppling till det regionala utvecklingsarbetet:

Samhälle och medborgare

Vi arbetar i bred samverkan med samhällets aktörer för en jämställd, jämlik och hållbar regional utveckling.

Det regionala utvecklingsansvaret handlar om att tillsammans arbeta för att Norrbotten ska vara ett attraktivt län att bo, leva och verka i. Som regionalt utvecklingsansvarig arbetar regionen för att länets kommuner, näringsliv, länsstyrelse, universitet och civilsamhället ska samverka i viktiga frågor som påverkar Norrbottens framtid och utveckling. Regionen ska vara en stark röst för Norrbotten. Ett verktyg för detta är framtagandet, implementeringen och uppföljningen av den Regionala utvecklingsstrategin samt regional kultur- och biblioteksplan.

Verksamhet

Vi tar fram strategier och planer, arbetar med påverkan, främjandeinsatser och finansiering för att utveckla samhälle, infrastruktur, näringsliv och kultur i hela Norrbotten.

Som regionalt utvecklingsansvarig ska regionen vara en drivande kraft som säkerställer nytta för samhället i stort. Regionen ska stötta med personella resurser som samordnar insatser och samverkan och med våra finansiella verktyg stödja utvecklingen. Uppdraget är även att vara en regional röst som driver på utvecklingen för både näringsliv, kulturliv och det offentliga i hela länet. Verksamheten ska ha kapacitet att arbeta med att säkerställa samverkan och samordning genom att arbeta med strategier, planer och implementering av insatser och aktiviteter inom de olika ansvarsområdena.

Kunskap och förnyelse

Vi stärker vår kunskap om inomregionala och mellanregionala skillnader och främjar innovation, skapande och hållbar utveckling hos olika aktörer.

För att säkerställa att de insatser och aktiviteter vi genomför bidrar till en hållbar och långsiktig utveckling av Norrbotten behöver länets inomregionala och mellanregionala territoriella skillnader beaktas. Arbetet med analyser, uppföljning och utvärdering sker löpande, systematiskt och långsiktigt.

Medarbetare och chef

Med ett tillitsbaserat ledarskap ges medarbetare delaktighet och inflytande i sitt arbete, för att nå verksamhetens uppdrag, mål och resultat.

Med ett tillitsbaserat ledarskap nyttjas medarbetarnas unika sakkunskaper på bästa sätt. Genom hälsosamma arbetsvillkor arbetar vi för ett långsiktigt hållbart arbetsliv. Arbetslivet ska bidra till utveckling och välbefinnande. Arbetsmiljön ska bidra till ett positivt utbyte i form av ett rikt arbetsinnehåll, arbetstillfredsställelse, gemenskap och personlig utveckling. Balans mellan krav och resurser, medarbetares makt och inflytande över sitt arbete, god gemenskap och stöd från chefen är några friskfaktorer i arbetet.

Ekonomi

Vi arbetar på ett kostnadseffektivt sätt och skapar regional utveckling inom givna ekonomiska ramar.

En hållbar ekonomi strävar efter att alla som lever och bor i Norrbotten, både nu och i framtiden, ska kunna tillgodose sina grundläggande behov. Region Norrbotten påverkas liksom andra regioner och kommuner av den samhällsekonomiska utvecklingen. För att främja en sådan ekonomi är det viktigt att aktivt arbeta för att locka fler människor att flytta till länet. Därigenom ökar vi intäkterna, vilket i sin tur bidrar till en mer hållbar och långsiktig ekonomisk utveckling i regionen. En grundläggande princip för att upprätthålla en sund ekonomi är att bedriva god ekonomisk hushållning i regionens verksamhet, både på kort och lång sikt. Det innebär att varje generation av invånare bör bära sina kostnader vilket säkerställer en rättvis fördelning av resurserna och långsiktig stabilitet

Regional utvecklingsstrategi

Den regionala utvecklingsstrategin ska vara en samlad och sektorsövergripande strategi för det regionala utvecklingsarbetet och innehålla mål och långsiktiga prioriteringar för länet. Strategin ska bidra till sektorsövergripande samverkan mellan länen och mellan aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå. Den ska ligga till grund för EUs strukturfondsprogram som berör Norrbotten och beaktas när man tar fram andra regionala strategier och program.

Den nuvarande regionala utvecklingsstrategin fastställdes 2019 "Regional utvecklingsstrategi för hållbar framtid i Norrbotten 2030". Då strategin ska ses över minst en gång mellan varje val till region- och kommunfullmäktige har en revidering genomförts under 2024 och 2025. Sedan den nuvarande strategin antogs har mycket hänt i omvärlden. Det har varit en pandemi, det är krig i Ukraina och en upptrappad situation i Mellanöstern påverkar säkerhetsläget i Sverige, som gör att beredskapsfrågorna har blivit allt viktigare att hantera. Norrbotten ställs inför nya möjligheter och utmaningar som kommer att avspeglas i en reviderad strategi; Norrbottensstrategin 2040.

När den är fastställt av regionfullmäktige kommer den ligga till grund för en revidering av berörda delar av strategisk plan och regionala utvecklingsnämndens plan.

Omvärldsanalys

EU:s klimatmål innebär strikta regleringar för utsläpp. I en snar framtid kommer det att vara så dyrt med utsläppsrätter att det helt enkelt blir olönsamt att ha ett stort klimatavtryck. Vi lever i en osäker tid, i en osäker värld. Allt fler inser riskerna med att vara beroende av till exempel Kina och Ryssland för viktiga råvaror och energi. I stället letar EU efter sätt att säkra behoven inom unionens gränser. Då blir metall- och mineralfyndigheter i norra Sveriges berggrund extra viktiga. Liksom satsningar på energiproduktion. Globala bolag sätter ambitiösa hållbarhetsmål. Det påverkar i sin tur deras underleverantörer. Teknikutvecklingen utvecklas fort. Kanske inte tillräckligt fort för klimatet, men tillräckligt fort för att näringslivets aktörer behöver följa med i utvecklingen. Ingen vill vara den som gör långsiktiga satsningar på gårdagens teknik. Ingen vill riskera att låsa in företagets verksamhet i teknik som inom kort inte är konkurrenskraftig.

De stora investeringar som genomförs i länet kommer i förlängningen att förändra hela näringslivet i Norrbotten och i Sverige och indirekt även förutsättningarna för offentlig service och samhället i stort. Investeringarna innebär, i vissa fall, expansion på platser och i kommuner som under en längre tid präglats av minskande befolkning och därmed vikande skatteunderlag, samt svårigheter att hitta kompetens, i synnerhet till offentlig sektor och små och medelstora företag (SMF). Detta innebär att kommunernas och SMFs omställning kommer vara minst lika genomgripande som industrins. Det handlar om mycket stora investeringar i infrastruktur, bostäder, service, utbildning och kultur. Omställningen måste gå fort samtidigt som inflyttning och integration behöver öka för en framväxt av attraktiva och hållbara samhällen.

Säkerhetsläget i Europa är instabilt. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har påverkat Sverige indirekt sedan dess start och den fortsatta utvecklingen är osäker. Naturkatastrofer är frekvent återkommande. Detta sammantaget med Sveriges medlemskap i Nato ställer höga krav på robusta, resilienta värdekedjor.

Hållbar regional utveckling

Hållbar regional utveckling av Norrbotten innebär att ta avstamp i platsen och invånarnas behov likväl som att låta social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet få genomsyra utvecklingen. Det gäller vid framtagande av styrande dokument som till exempel den nya Regionala utvecklingsstrategin, Norrbottensstrategin 2040, som de aktiviteter som vi genomför. Region Norrbotten ska i alla utvecklingsprocesser verka för en ökad jämställd- och

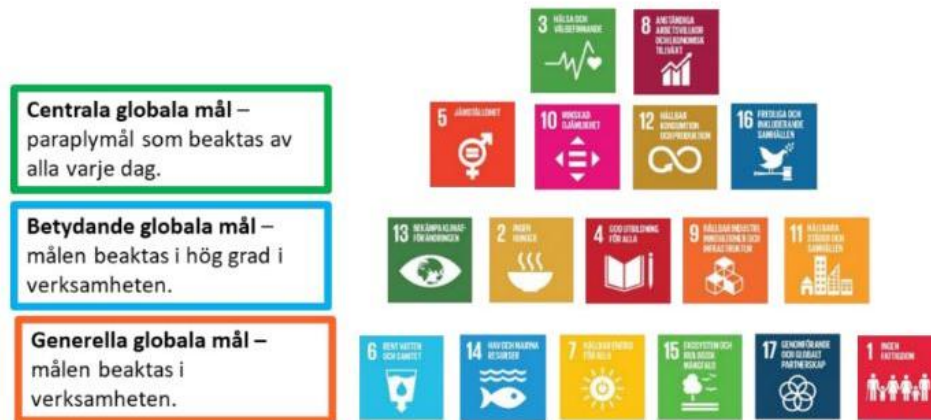
jämlikhet då resultatet av detta blir platser där fler trivs, har tillgång till arbete och kan känna sig hemma. Norrbottens utveckling behöver eftersträva att göra plats för fler, både i den fysiska miljön likväl som i vårt värdskap. Vi behöver en mångfald av livsmiljöer för att attrahera nya målgrupper och kompetenser och på så vis hantera den kompetensförsörjningsproblematik som vi står inför. Nya svenskar som väljer Norrbotten ska snabbt integreras i samhället genom anpassade utbildningar och snabbspår till våra bristyrken.

Vi ska uppmuntra och stödja utvecklingen i våra kommuner, både städer och landsbygder behöver utvecklas för att skapa en bra helhet. Det innefattar kommersiell och offentlig service, likväl som föreningsliv och privatsamhälle. För att skapa ett sammanhållet och nära län, behöver vi korta avstånden genom tillgänglig och effektiv transportinfrastruktur. Det gör vi genom att revidera den Regionala Länstransportplanen. Här behöver den senaste tidens stora frågor hanteras, för att framtidens transportinfrastruktur ska kunna hantera den utvecklingen som pågår just nu. Norrbotten är unikt i Sverige med två landsgränser och har en lång tradition av internationella samarbeten i alla väderstreck. För att skapa och upprätthålla strategiska allianser kring arbetet med Norrbottens utveckling och framtid är det viktigt att fortsätta ingå i internationella samarbetsorganisationer, forskningssamarbeten och företagsnätverk.

Grundläggande vid utvecklingen av Norrbotten är att beakta framtida generationers behov. Alla barn och unga har rätt till en trygg, säker och jämlik uppväxt med goda förutsättningar till kultur, fritidsaktiviteter, god hälsa och möjlighet att gå vidare till studier och arbete. Alla unga ska ha makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen.

Nationella minoriteter och urfolk ger Norrbotten en unik bredd inom flera sektorer nationellt och internationellt. Kulturen, språken, historien och näringar ska stödjas och utvecklas. Vi ska verka för att skapa förutsättningar för stabila nationella minoritets- och urfolksorganisationer och verksamheter. Vi ska arbeta för erfarenhetsutbyte och kompetenshöjande aktiviteter utifrån sannings- och försoningskommisionerna för tornedalingar, kväner, lantalaiset samt urfolket samer.

Region Norrbottens prioritering av Agendamål 2022-2026

De av regionfullmäktige prioriterade agendamålen under mandatperioden 2023-2026 är mål 3, 8, 5, 10, 12 och 16. Regionala utvecklingsnämndens utvecklingsområden bidrar till målet på följande sätt:

Mål 3: God hälsa och välbefinnande

Det finns tydliga beröringspunkter mellan målområdena i den folkhälsopolitiken och den regionala utvecklingspolitikens fyra strategiska områden. Det gäller särskilt det strategiska område som handlar om sociala aspekter, i form av boende, arbete och välfärd, som förutsättning för regional utveckling. Även insatser inom politikområdet Gestaltad livsmiljö främjar hälsa och välbefinnande.

Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Insatser som verkar för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Mål 5: Jämställdhet

Genomförande av insatser som främjar jämställdhet. Regionala utvecklingsavdelningen bidrar i det regionala jämställdhetsarbetet samt framtagande och genomförande av regional jämställdhetsstrategi.

Mål 10: Minskad ojämlikhet

Genomförande av insatser som främjar ett jämlikt samhälle som bygger på principen om allas lika rättigheter och möjligheter oberoende av t.ex. kön, etnicitet, religion, funktionsvariation, ålder och annan ställning. Undersöker och beaktar inomregionala skillnader vid beslut om resurser.

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

Främjar hållbara konsumtions- och produktionsmönster genom insatser inom cirkulär ekonomi. Utveckla verktyg för hållbarhetsintegrering av våra

metoder och verktyg. Policyutveckling inom hållbar förvaltning och användning av naturresurser.

Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen

Verka för och genomdriva icke-diskriminerande lagstiftning och politik för en hållbar utveckling. Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer

Målen omhändertas i nämndens utvecklingsområden nedan.

Inriktning och uppdrag

Regionala utvecklingsnämndens plan tar fasta på de politiska intentionerna och de mål som regionfullmäktige beslutat i Strategisk plan 2026-2028. Nämndens prioriteringar har sin utgångspunkt i *Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030* (SKR 2020/21:133) som är vägledande för inriktningen i de regionala utvecklingsstrategierna och styrande för vad de statliga medlen för regionalt utvecklingsarbete får användas till.

Nämndens prioriteringar inom kulturområdet beskrivs i kulturplanen som utgår från de nationella kulturpolitiska målen. Förutsättningarna för en hållbar regional utveckling varierar mellan olika delar av landet. Därför behöver insatser för en hållbar regional utveckling ha ett territoriellt perspektiv.

I denna plan beskrivs **fyra utvecklingsområden med prioriteringar** som ska bidra till att övergripande strategiska mål inom regional utveckling uppnås:

- Goda möjligheter till kultur, boende, arbete och välfärd
- Väl fungerande kompetensförsörjning och kompetensutveckling
- Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande
- God tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystem

Utvecklingsområdena **omhändertar även de riktade uppdragen** från fullmäktige som beskrivs i Strategisk plan.

Beredskap inom det regionala utvecklingsansvaret

Kulturarvets betydelse i krig och konflikt har fått ökad uppmärksamhet under senare tid, inte minst i samband med Rysslands pågående invasionskrig i Ukraina. Kulturarvet är utsett som en skyddsvärd verksamhet som ska skyddas och bevaras. Det är därför viktigt med beredskapsplanering för skydd av samlingar av kulturarv samt kulturhistoriskt värdefulla fastigheter och miljöer. En sådan planering kan bestå av riskanalys och förvaltnings- och katastrofplan. Det behövs också forum för samverkan, kunskaps- och erfarenhetsutbyte inom kulturarvssektorn och med berörda aktörer inom totalförsvaret

Det finns många ingångar att arbeta med beredskap, allt från den demokratiska till den mer handgripliga. Samverkan i en mängd olika former är centralt för att lyckas vara beredda i en tid av vacklande demokratiska värderingar, informationspåverkan och en medievardag där alla får allt svårare att identifiera en tydlig avsändare.

Utvecklingsområden

Nämnden uppdrar till regionala utvecklingsdirektören att hantera utvecklingsområdena och deras prioriteringar inom avdelningen för regional utveckling. Prioriteringarna ska konkretiseras i uppföljningsbara aktiviteter som rapporteras enligt regionens styrmodell.

Nedan beskrivs nämndens fyra utvecklingsområden och tillhörande prioriteringar med kopplingar mot de strategiska målen.

Goda möjligheter till kultur, boende, arbete och välfärd

Hög livskvalitet med goda och attraktiva livsmiljöer och kultur: Samhälle och Medborgare

För att människor ska kunna och vilja bo, leva och verka i alla delar av landet är goda, attraktiva och omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer av avgörande betydelse. Människor ska även ha goda förutsättningar att nå inflytande i arbetet med att utveckla attraktiva livsmiljöer samt demokratiska och inkluderande samhällen.

Det är viktigt att skapa samhällliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Folkhälsan varierar hos befolkningen och personer med lägre utbildningsnivå har generellt sett en sämre hälsa och sämre förutsättningar för en god hälsa än de med högre utbildningsnivå. Det finns även geografiska skillnader i folkhälsa. Kulturen har en viktig roll även inom folkhälsoområdet, samverkan mellan kulturverksamheter och aktörer inom hälso- och sjukvård och omsorg har etablerats och ska fortsätta utvecklas.

Kultur och fritidsaktiviteter har betydelse för en hållbar samhällsutveckling. Alla människor ska ha tillgång till kultur och fritidsaktiviteter och kunna ta del av och utforska kultur och fritidsintressen i olika former. Ett rikt kulturliv och tillgängligt utbud av fritidsaktiviteter är viktiga för välfärden och demokratin. Kultur bidrar till utvecklingen av näringslivet.

Natur- och kulturlandskap med bl.a. världsarv, nationalparker, natur- och kulturresevat och andra värdefulla natur- och kulturmiljöer liksom immateriella värden knutna till platsen utgör goda och attraktiva miljöer av betydelse och potential för hållbar regional utveckling. Det är viktigt att möjliggöra att värdefulla natur- och kulturmiljöer bevaras, vårdas, används och utvecklas samt att de, utifrån gällande förutsättningar, kan vara tillgängliga för boende, företagare och besökare.

Det är viktigt att öka kunskapen om politikområdet gestaltad livsmiljö och att stötta kommunerna i arbetet med offentlig konstnärlig gestaltning samt att fler kommuner i Norrbotten antar enprocentregeln. Politikområdet för gestaltad livsmiljö syftar till att arkitektur, form, design, konst och kulturmiljö ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle. Politiken för gestaltad livsmiljö breddas nu och handlar både om estetik och sociala värden, men också om att skapa miljöer som är hållbara, robusta och bidrar till samhällets beredskap. Det innebär att vi fortsatt stöttar kommunerna i arbetet med offentlig konstnärlig gestaltning där man integrerar kultur och konst i planeringen och därmed stärker lokalsamhällen genom delaktighet och samarbete. Arbetet syftar också till att fler kommuner i Norrbotten antar enprocentregeln.

God samhällsplanering: Verksamhet

Genom en strategiskt långsiktig, väl underbyggd och tvärdisciplinär fysisk planering kan vi skapa goda, attraktiva och omsorgsfullt gestaltade livs- och boendemiljöer i såväl städer och tätorter som i gles- och landsbygder. En god samhällsplanering skapar förutsättningar för en hållbar regional utveckling och har betydelse för såväl näringslivets utveckling och konkurrenskraft som för människors livskvalitet och hälsa. Arbetet fortsätter med bygga upp en effektiv, inkluderande och anpassningsbar struktur för regional samhällsplanering. Ett starkare fokus på gemensamma digitala verktyg är nödvändigt för att hantera lagkrav om digitalisering av samhällsplaneringen. Ett ökat nyttjande av AI kan gynna effektiv resursanvändning.

Den byggda miljön i Norrbotten präglas idag till stor del utav en arkitektur och samhällsplanering från 60- och 70-talet samt ett bostadsbestånd som upprättats under Miljonprogrammet (1965–1975). En stor del utav detta bostadsbestånd har en stor energieffektiviseringspotential tillsammans med en byggteknisk livslängd som passerat samt i vissa fall ett släpande underhållsbehov. Samtidigt står nu en handfull kommuner inför en lavinartad ökad byggtakt av bostadsbyggande med anledning av den

trångboddhet och bostadsbrist som ökat dom senaste åren samt ett ökat behov av inflyttad kompetens till följd av dom stora industrisatsningarna.

God tillgång till kommersiell och offentlig service: Samhälle och Medborgare

Norrbottens gles- och landsbygder står inför utmaningar relaterade till den demografiska utvecklingen. Dessa utmaningar får konsekvenser för kapaciteten att klara service, välfärd och arbetskraftsförsörjning. Kommunernas kapacitet att erbjuda service och välfärd till sina invånare varierar. En god tillgång till såväl kommersiell som offentlig service är grundläggande för att det ska vara attraktivt att bo, verka och leva i alla delar av länet.

Tillgänglighet till olika typer av service är en förutsättning för näringslivets konkurrenskraft. Gles- och landsbygder med långa avstånd och ett begränsat befolkningsunderlag har dock ofta utmaningar, bl.a. i form av höga kostnader när det gäller att tillhandahålla olika typer av service. Regionala serviceprogram för kommersiell service kan bidra till att stärka samordning och prioritering av stöd till kommersiell service. Regionala serviceprogram kan även bidra till samverkan mellan nationella, regionala och lokala aktörer som verkar för en god tillgänglighet till kommersiell service.

Dagligvarubutiker och bemannade drivmedelsstationer har en särskild betydelse eftersom de ofta fungerar som servicepunkter, dvs. som ett nav även för andra serviceslag, som ombud för t.ex. post- och pakettjänster, betaltjänster och apotek samt ibland även viss offentlig service. Samverkan med det civila samhällets organisationer i servicepunkter kan bidra till att även sociala och kulturella mötesplatser skapas. Sammantaget är dessa servicepunkter av betydelse för att det ska vara attraktivt att bo, verka och leva i alla delar av landet. Bokbussarnas utveckling som servicepunkter på landsbygden samt en utveckling av fler DigidelCenter i Norrbotten är betydelsefullt för tillgången av kommersiell och offentlig service. Att till fullo utnyttja möjligheterna att med hjälp av digital teknik upprätthålla eller etablera ny service och nya tjänster, både inom kommersiell och offentlig verksamhet, framstår som än mer viktigt.

God möjlighet till och för kultur: Samhälle och Medborgare

Norrbotten står inför en tid med stora utmaningar och möjligheter till följd av samhällsomvandlingen och den gröna industriomställningen. Nya arbetstillfällen skapas parallellt med att hela samhällen förflyttas. Ett levande kulturliv och ett inkluderande samhälle är en förutsättning för befolkningsförsörjningen, för att människor ska vilja bosätta sig i länet och känna sig välkomna här. I arbetet med att utveckla Norrbotten är kulturen en självklar och grundläggande del. Kiruna är utsedd till europeisk kulturhuvudstad 2029 vilket kommer få stor betydelse för både samhälls- som kulturutvecklingen i länet. Därför behövs hållbara och långsiktiga satsningar på kultur i hela Norrbotten fortsätta, där den kulturella

infrastrukturen och kontinuerlig samverkan lägger grunden för att alla i Norrbotten ska ha möjlighet att ta del av och utöva kultur på lika villkor.

Alla invånare, oavsett bakgrund eller förutsättningar, ska kunna möta, uppleva och skapa kultur. I samarbete med kommuner, kulturliv och civilsamhälle strävar regionen efter att bredda deltagandet i kulturlivet med fokus på att nå människor över hela länet. Detta oavsett socioekonomiska och geografiska förhållanden, kön, sexuell läggning, etnicitet, religion, funktionsvariation eller ålder. Det är även viktigt att fortsätta stärka våra nationella minoriteter och urfolket samernas kultur för att Norrbotten ska utvecklas som ett exceptionellt kulturområde i Europa och världen.

Barn och unga ska ges jämlik tillgång till kultur och möjlighet till eget skapande. Att arbeta utifrån barnkonventionen är centralt för att förverkliga dessa rättigheter. Region Norrbotten strävar efter att bredda ungas delaktighet och inflytande i kulturlivet. Från 2024 har Region Norrbotten en ungdomskonsulent anställd genom projektet Youth Up North, för att stärka ungas roll och engagemang vilket syftar till att öka ungas delaktighet och inflytande i länet. Ett arbete är påbörjat för att etablera ett ungdomsfullmäktige. Webbportalen Kulturbron lanserades under 2025 som en digital utbudskatalog där kultursamordnare i Norrbottens kommuner kan hitta info om och beställa konst och kultur till skolorna. Syftet är att underlätta förmedlandet av konst och kultur till Norrbottens skolor och ge ett brett, rättvist utbud av professionell konst och kultur till alla barn och unga i hela länet. Temaår för både 2025 och 2026 avseende regional kulturutveckling är Barn och unga vilket bland annat inneburit interna nätverksträffar samt externa konferenser inom området. Region Norrbotten har kulturstödet Snabba ryck med målgrupp unga 12-25 år i syftet att unga själva ska få arrangera kultur och i förlängningen bidra till framtida arrangörsled. Barn och unga är en prioriterad grupp gällande samtliga kulturstöd. Med stöd av Region Norrbotten arbetar Norrbottensteatern, Luleå stass, Luleå kommun samt Luleå tekniska universitet med att bilda ett barnteatercentrum med mål att alla barn och unga ska ges möjlighet att själva utöva scenkonst.

Väl fungerande kompetensförsörjning och kompetensutveckling

Fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet: Verksamhet

Nya krav ställs på helhetssyn, samverkansprocesser och gemensamma prioriteringar i arbetet med strategiska kompetensförsörjningsfrågor. Systemen för kompetensförsörjning är komplexa med en mängd aktörer som påverkar utvecklingen på lokal, regional och nationell nivå, vilket ställer krav på att länets röst blir hörd. En stark struktur för samverkan mellan

offentliga aktörer, näringsliv, civilsamhälle och utbildningsanordnare är avgörande för länets kompetensförsörjning. Regional samverkan inom utbildningsområdet bidrar till ett varierat och flexibelt utbud av utbildningar även i små kommuner i gles- och landsbygd. Matchning mot efterfrågan på kompetens är utmanande i den snabba samhällsutvecklingen och samverkansstrukturer för yrkesinriktad vuxenutbildning, gymnasiedimensionering samt yrkeshögskoleutbildningar behöver utvecklas.

De satsningar som sker i regionen innebär en ökad konkurrens om regional arbetskraft. Svårighet att rekrytera människor med rätt kompetens kommer att öka samtidigt som länet har en utmanande demografi med snabbt ökande andel äldre och allt färre i arbetsför ålder. Integration, mångfald och jämställdhet är nyckelfaktorer till ett framgångsrikt arbete för att möta denna utmaning och motverka ett fly in/fly out scenario av arbetskraft i ett långsiktigt perspektiv. Insatser behövs för att minska utflyttning och öka inflyttningen till länet och en mångfald av färdigheter, erfarenheter och olikheter behöver tas tillvara för att nå en hållbar regional utveckling. En viktig fråga att bevaka på såväl nationell- som EU-nivå är att regionen fortsatt får tillgång till strukturfondsmedel för regional utveckling som tar hänsyn till Norrbottens särskilda utmaningar inom kompetensförsörjning.

I en föränderlig omvärld med snabba växlingar i arbetsmarknadens behov krävs påfyllnad av kunskap och kompetens under hela arbetslivet. Tillgång till utbildning på olika nivåer i hela länet är av vikt, och flexibla utbildningsformer som attraherar fler studenter. Utveckling av lärcentrum ökar tillgången till utbildning i hela länet. Yrkesmässig och geografisk rörlighet behöver öka och strukturer för validering stärkas. Parallellt med insatser som ökar arbetskraftens förmåga att ställa om och göra sig attraktiva på arbetsmarknaden, krävs också utökade insatser på arbetsgivar sidan inom strategisk kompetensförsörjning såsom talangattraktion, rekrytering, kompetensplanering och ett attraktivt arbetsgivarvarumärke.

Bedöma kompetensbehov inom offentlig och privat sektor: Kunskap och förnyelse

Analyser av kompetens- och rekryteringsbehov utgör en viktig grund för det regionala kompetensförsörjningsarbetet för att planera och prioritera relevanta insatser inom t.ex. utbildning, validering, matchning eller kompetensattraktion. Samtidigt bryts mönster i och med den snabba omställningen i länet vilket utmanar analysarbetet. Att arbeta med scenarier blir nödvändigt då framtiden inte längre kan prognosticeras utifrån tidigare trender, varken på kort eller lång sikt.

Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande

Omställning genom starka regionala innovationssystem och smart specialisering: Kunskap och förnyelse

För att främja omställning och konkurrenskraft i Norrbotten är det avgörande att bygga upp starka regionala innovationssystem och tillämpa principerna för smart specialisering. Dessa system fungerar som grundläggande förutsättningar för att främja innovation, förnyelse och företagande. Starka regionala innovationssystem består av en mångfald av aktörer och funktioner som tillsammans skapar en miljö som främjar nya lösningar. I en region som Norrbotten är detta särskilt viktigt, eftersom innovationer och förnyelse kan vara avgörande för att övervinna de utmaningar som gleshet och begränsad tillgänglighet till globala marknader innebär. En viktig fråga att beakta på såväl nationell- som EU-nivå är att regionen fortsatt får tillgång till strukturfondsmedel för regional utveckling. De har stor betydelse för regionens möjligheter till regional utveckling och det är viktigt att de beaktar och tillgodoser de särskilda förutsättningar och möjligheter som präglar Norrbottens geografi.

Smart specialisering handlar om att identifiera och prioritera områden där regionen har potential att utveckla hållbara innovationer. Genom att fokusera på områden som ligger i linje med regionens styrkor och behov kan man effektivt använda resurser för att uppnå ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling.

En konkurrenskraftig, cirkulär och biobaserad samt klimat- och miljömässigt hållbar ekonomi: Kunskap och förnyelse

Ett av de centrala målen för Norrbottens regionala utveckling är att främja en konkurrenskraftig ekonomi som är cirkulär, biobaserad och hållbar ur klimat- och miljösynpunkt. Cirkulära affärsmodeller, som innebär att produkter och material återanvänds och återvinns, är avgörande för att minska avfallet och främja hållbarhet. Detta är inte bara nödvändigt för att minska miljöpåverkan och klimatförändringar, utan också för att upprätthålla regionens konkurrenskraft.

För att utveckla en cirkulär och biobaserad ekonomi måste regionen också investera i infrastruktur, innovation och samarbete mellan olika aktörer. Detta inkluderar att främja användningen av förnybar energi och utvecklingen av energilagringssystem, vilket är avgörande för att minska miljöpåverkan och säkerställa konkurrenskraft. Även digitalisering spelar en viktig roll i arbetet, dels för att digitalisering i sig bidrar till stärkt konkurrenskraft, men också för att innovativ utveckling och tillämpning av digitala tekniker kan bidra till ökad hållbarhet och effektiv resursanvändning.

Det pågår flera processer inom EU som berör förutsättningarna vad gäller mark, vatten och råvaror. Region Norrbotten arbetar därför aktivt med att

bevaka och påverka för att säkerställa att länets naturresurser fortsatt kan nyttjas i den gröna omställningen.

Tillvarata digitaliseringens möjligheter: Kunskap och förnyelse

Digitaliseringens potential för Norrbotten som län, dess medborgare, offentlig förvaltning och företag är omfattande. Digitalisering är ett verktyg för att möta samhällsutmaningar, sprida kultur och skapa attraktiva livsmiljöer. Genom digitala plattformar och tjänster kan tillgängligheten öka, kvaliteten höjas och samverkan över kommun- och regiongränser främjas. Detta ger möjlighet till likvärdig tillgång till kunskap och kultur oavsett bostadsort och frigör resurser för andra insatser. För att digitaliseringen ska få full effekt krävs också att människor har förmåga att navigera i ett komplext informationsflöde. Därför är medie- och informationskunnighet en viktig del av arbetet – inte bara för att stärka digital delaktighet, utan också för att ge medborgare verktyg för att tänka kritiskt och bidra till en levande demokrati. Genom satsningar på teknik, kompetenshöjande insatser och innovativa lösningar skapas långsiktigt hållbara strukturer för ett öppet, inkluderande och dynamiskt kulturliv.

Digitala lösningar kan tillämpas för att minska miljö- och klimatpåverkan, främja social sammanhållning, likväl som att möta demografiska utmaningar. Nyttjande av big data och artificiell intelligens (AI) ger möjligheter att lösa komplexa problem och skapa nya innovationer.

Digitalisering bör, i likhet med hållbarhet, beaktas i allt regionalt utvecklingsarbete. Samtidigt finns etiska och säkerhetsmässiga aspekter av digitalisering att ta hänsyn till. Det gäller sådant som upphovsrätt, datadelning och integritetsfrågor. För att skapa tillit till den digitala transformationen måste en trygg, ansvarsfull och demokratisk användning av tekniken säkerställas. Kompetens för att skydda tillgångar och data från intrång behöver byggas hos företag och offentlig förvaltning. I takt med digitaliseringen förändras både samhälle och arbetsmarknad och behovet av digital kompetens ökar.

Grundläggande digital kompetens som möjliggör för alla att ta del av och känna tillhörighet till samhället är en del av en demokratifråga. Genom ett fokuserat arbete med kunskapshöjande och tillgängliggörande insatser främjas den digitala delaktigheten. Arbetsmarknaden efterfrågar både generella digitala kompetenser och spetskompetenser i allt högre grad. Innovativa former för fortbildning och livslångt lärande bör därför stimuleras parallellt med en utökning av behovsdrivna högre utbildningar.

Ett gott näringsklimat med väl fungerande kapitalförsörjning: Verksamhet

Kapitaltillgång är avgörande för företagens utvecklingsmöjligheter. Offentliga finansieringsinsatser kan vara nödvändiga, särskilt i i glest befolkade områden där företagen har låga värderingar på sina tillgångar och därmed svårigheter att få lån för sina investeringar. Företagsstöd kan bidra

till att underlätta för företagen så att de kan bibehålla och skapa arbetstillfällen och arbeta för en hållbar tillväxt. För att sprida kunskap om stödmöjligheter vid olika typer av investeringar, måste ett aktivt informationsarbete ske via Region Norrbottens informationskanaler.

Utveckling inom kulturella och kreativa branscher genom att främja tvärssektoriella samarbeten och innovation: Kunskap och förnyelse

Region Norrbotten arbetar med att utveckla förutsättningarna för professionella kulturskapare inom kulturella och kreativa branscher vilka påverkas av både kultur- och näringslivspolitik. Det handlar i stor utsträckning om små företag som ofta kopplar samman branscher och kompetenser som kan leda till innovativ näringsutveckling.

Genom skapandet av nya och innovativa kulturella produkter, upplevelser, utbildningsinitiativ, konstnärssamverkan och residens sker stöttning både strategiskt och praktiskt inom olika kulturformer. Detta kan leda till ökad konstnärlig mångfald och samtidigt stimulera ekonomisk tillväxt. Ett arbete för att utveckla nya former för stöd för tvärssektoriella samarbeten ska främjas.

Kulturfrämjande verksamheter; konsulenter och resurscentrum inom dans, litteratur, konst, slöjd och form, spelar en viktig roll i att skapa tillväxt och nyskapande inom kulturella och kreativa branscher. Genom att stötta kulturskapare att utveckla projekt, skapa mötesplatser och bygga nätverk, både på lokal, nationell och internationell nivå, främjas de samarbeten som möjliggör utbyte mellan olika konstformer och arbetssätt. Även insatser för barn och unga säkrar ett tillflöde av kommande professionella utövare.

God tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystem

Förbättrad tillgång till snabbt bredband och ökad digital användning: Samhälle och Medborgare

Användningen och betydelsen av digital infrastruktur kommer att öka drastiskt och därmed behovet av konnektivitet. Ökningen sker såväl bland konsumenter som bland verksamheter (privata och offentliga), i alla branscher. Det är lika viktigt som el, vatten- och transportnät och det förutsätter en hög ambitionsnivå. Konsumenter och hushåll kommer att öka sin användning till fler kapacitetskrävande tjänster som är ständigt uppkopplade. De tjänster som individer konsumerar kommer de också vilja konsumera oavsett plats och i rörelse.

De trådlösa uppkopplingarna ökar generellt och tillgången till ett väl utbyggt mobilnät blir helt avgörande. Medborgarnas digitala mognad behöver öka och antalet hushåll anslutna till bredband med hög kapacitet bli fler. Allt fler

digitala samhälls- och välfärdstjänster ska utvecklas och bidra till ökad service i glesbygd. Digital tillgänglighet oavsett bostadsort till kultur, erbjuder upplevelser och möjligheter till skapande och spridning som ökar medborgarnas inkludering i kulturlivet. Mobilnätens betydelse blir allt viktigare och en viktig förutsättning för regional utveckling och kultur inklusive trafikförsörjning och kollektivtrafik, besöksnäring, energiförsörjning, tekniska enheter och för framtidens hälso- och sjukvård. Allt viktigare är det att ha god täckning och kapacitet även på platser där människor normalt inte befinner sig eftersom det är en säkerhetsfråga exempelvis i fjällvärlden. Det finns även ett behov av god täckning för t ex sensorer och maskiner på dessa platser.

Tillgänglighet genom hållbara transportsystem: Verksamhet

Funktionella och hållbara transport- och kommunikationslösningar ska utvecklas och upprätthållas i länet. Dels genom påverkansarbete mot den nationella planeringen som Trafikverket genomför, dels genom den regionala transportplaneringen. Den regionala transportplaneringen innefattar att ta fram och uppdatera Länstransportplan. I planen prioriteras åtgärder i transportinfrastrukturen för kommande planperiod, exempelvis trafiksäkerhetshöjande åtgärder, utveckling av gång- och cykelvägar samt vissa infrastrukturåtgärder för kollektivtrafiken.

Påverkansarbete för en ny järnväg längs med norrlandskusten, åtgärder i befintligt järnvägssystem, i synnerhet dubbelspår på hela Malmbanan samt flygtrafik till och från länet ska fortsätta. Norrbotniabanegruppen och samarbetet Botniska korridoren är viktiga aktörer i påverkansarbetet och bidrar till att tydliggöra norra Sveriges samlade prioriteringar för transportsystemet. Fortsatt samverkan med grannregionerna i Norge och Finland för utveckling av transportsystemet samt inom "Europa forum Norra Sverige" för att påverka EUs transportpolitik prioriteras.

Kollektivtrafiken ska vara en katalysator i den regionala utvecklingen för ett växande Norrbotten och vara ett starkt alternativ i valet av resandetyp för den som lever och/ eller vistas i länet. Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Norrbotten (RKM) har som uppgift att samordna, utveckla och effektivisera länets kollektivtrafik. Kollektivtrafik finansieras till stor del av skattemedel och fördelas till RKM via Regional utvecklingsnämndens budget. I detta innefattas Norrtågs persontrafik och Länstrafikens stomnätlinjer över kommungränserna.

Ekonomiska förutsättningar och ramar

Nämndens ram

Fullmäktige har i Strategisk plan 2026-2028 gett Regionala utvecklingsnämnden ett ekonomiskt utrymme om 513,8 miljoner kronor för 2026.

Ekonomiska förändringar jämfört med 2025.

- Pris- och löneuppräknings 15,6 miljoner kronor.
- Utökning av anslag för infrastruktur, Länstrafiken och Norrtåg med totalt 31,9 miljoner kronor.

Ekonomisk ram

Verksamhet (tkr)	2025	2026
Kultur	143 573,3	151 284,6
Infrastruktur, kollektivtrafik	205 958,0	261 060,0
Näringslivsutveckling	99 368,7	101 428,6
SUMMA	448 900,0	513 773,2

Satsningar för 2026 görs bland annat inom följande områden:

- Anslaget till Norrbottensbildningsförbund ökas med 2 miljoner kronor, öronmärkta för insatser riktade till folkhögskolor.
- Inför 2026 genomförs riktade kultursatsningar för att stärka och utveckla verksamheter i Norrbotten. Silvermuseet tilldelas ett utökat verksamhetsstöd om 600 tkr, Riksteatern Norrbotten får ett tillskott på 900 tkr. Norrbottensteatern erhåller en uppräknings av verksamhetsstödet med drygt 900 tkr, särskilt riktat för att stärka arbetet inom barnteatercentrum. En fullständig översikt av samtliga kultursatsningar återfinns i vidarefördelningsärendet, Stöd av kulturorganisationer 2026 genom verksamhetsstöd.
- Inför 2026 genomförs en uppräknings av ägarbidraget med 2 procent till BD Pop, Energikontor i Norr, Filmpool Nord samt Investeringar i Norrbotten.
- Filmpool Nord beviljas även ett riktat stöd om 350 tkr under 2026 för att främja filmkulturell verksamhet med fokus på barn och unga.

Kultur

Budgeten för kultur 2026 fördelas enligt nedan.

Kultur (tkr)	2025	2026	Förändring jmf 2025 exkl prisförändring
Norrbottensmusiken	27 298,7	28 402,1	
Norrbottens museum	32 541,3	34 477,9	
Regionbiblioteket	5 071,5	5 422,3	
Kulturfrämjande verksamhet	8 426,2	8 740,7	
Stöd Kultur	66 597,6	70 526,6	3 929,0
Stöd fritidsorganisationer	3 638,0	3 715,0	77,0
Summa Kultur	143 573,3	151 284,6	

Infrastruktur, kollektivtrafik och näringslivsutveckling

Budgeten för infrastruktur, kollektivtrafik och näringslivsutveckling 2026 fördelas enligt nedan.

INFRASTRUKTUR (tkr)	2025	2026	Förändring jmf 2025 exkl prisförändring
Regionala kollektivtrafikmyndigheten (RKM)			
Driftbidrag RKM ¹⁾	6 358,0	7 960,0	
Länstrafiken AB	150 000,0	168 600,0	
Norrtåg AB ²⁾	44 100,0	79 000,0	
Flygbilen	4 100,0	4 100,0	
Summa RKM	204 558,0	259 660,0	
Norrbottenabanan AB	1 400,0	1 400,0	
Summa projekt	1 400,0	1 400,0	
Totalt Infrastruktur (kollektivtrafik)	205 958,0	261 060,0	

1) Inklusivt tågangeringskostnad 2026

2) I det totala anslaget om 79 miljoner kronor ingår även 12 miljoner kronor som beslutades i tilläggsbudgeten i februari 2025.

NÄRINGSLIVSUTVECKLING (tkr)			
Ägarbidrag	2025	2026	Förändring jmf 2025 exkl prisförändring
Arctic Business Incubator AB	3 000,0	3 000,0	
Arctic Sweden Visitors Board AB ¹⁾	0,0	5 000,0	
ALMI Företagspartner Nord AB	6 196,7	6 196,7	
BD Pop AB	3 618,5	3 690,9	72,4
Energikontor Norr AB	4 700,0	4 794,0	94,0
Filmpool Nord AB ²⁾	18 097,6	18 809,6	712,0
Investeringar i Norrbotten AB	4 050,0	4 131,0	81,0
North Sweden	1 659,0	1 718,7	59,7
Summa ägarbidrag	41 321,8	47 340,9	
Verksamhetsbidrag			
Coompanion Norrbotten	500,0	500,0	
Hushållningssällskapet Norrbotten- Västerbotten	175,0	175,0	
IUC Norr	1 000,0	1 000,0	
Rättighetscentrum Norrbotten	400,0	400,0	
Swedish Lapland Visitors Board	5 000,0	0,0	
Teknikens Hus	3 000,0	3 000,0	
Ung Företagsamhet i Norrbotten	985,0	985,0	
Go Business	1 000,0	1 000,0	
Stöd Folkbildningen			
-Folkhögskolor	10 677,0	12 677,0	2 000,0
-Studieförbund	5 468,0	5 468,0	
Mobilitetsstöd Folkhögskola ³⁾	1 526,2	1 526,2	
Stöd pensionärsorganisationer ⁴⁾	551,6	552,5	
Stöd hälso- och sjukvårdskompletterandeorganisationer ⁵⁾	354,0	444,0	
Summa verksamhetsstöd	30 636,8	27 727,7	
Medlemsavgifter			

Norrlandsförbundet, Norrtåg, Sv. Ekokommuner, Closer, CH2ESS	750,0	950,0	
Summa medlemsavgifter	750,0	950,0	
Egna regionala utvecklingsmedel (ERP)			
Regionala utvecklingsmedel	20 357,6	20 357,6	
Regionala utvecklingsmedel, unga m.fl. ⁶⁾	5 052,5	5 052,5	
Summa ERP	25 410,1	25 410,1	
Totalt Näringslivsutveckling	94 965,5	101 428,6	
Totalt Infrastruktur (kollektivtrafik) och Näringslivsutveckling	284 766,5	362 488,6	

1) Arctic Sweden Visitors Board bolag under Region Norrbotten, tidigare Swedish Lapland, därav ägarbidrag ersätter verksamhetsbidrag

2) Filmpool Nord får en uppräknig med 2% motsvarar 362 tkr och sen särskild satsning inför 2026 på filmkulturell vht Barn & unga om 350 tkr

3) Mobilitetsstöd Region Norrbotten som faktureras under 2026 från Folkbildningsrådet

4) Här ingår Sveriges Pensionärsförbund SPF, Svenska kommunalpengionärerernas förbund SKPF samt Pensionärerernas riksförbund PRO

5) Nya för 2026, BRIS, IOGT NTO samt Spelarberoendegruppen, erhåller 30 tkr vardera i stöd för 2026

6) Av egna regionala utvecklingsmedel riktas minst 20 procent till projekt inom områden unga, jämställdhet, mångfald och integration enligt riktlinjerna för regionala utvecklingsmedel.

Verksamhetsbeskrivningar

Avdelningen för regional utveckling består av två enheter:

Enheten för Näringsliv och Samhälle

Enheten har det samlade ansvaret för Region Norrbottens insatser inom näringslivs- och samhällsutveckling via påverkans- och strategiarbete samt projekt- och företagsstöd. Enheten ansvarar för det regionala utvecklingsuppdraget som finns reglerat i förordningen om regionalt tillväxtarbete och i lag om regionalt utvecklingsansvar. I korthet innebär uppdraget att:

- arbeta fram och fastställa en strategi för utvecklingen i länet
- samordna insatser för att genomföra denna strategi
- besluta om hur medel för regionalt tillväxtarbete ska användas
- följa upp, utvärdera och redovisa resultaten av tillväxtarbetet till regeringen
- utföra uppgifter inom ramen för EU:s strukturfondsprogram
- upprätta och fastställa länsplaner för transportinfrastruktur
- fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet och göra bedömningar av länets kompetensbehov

Kulturenheten

Kulturenheten arbetar med att göra konst och kultur tillgängligt för norrbottningar och besökare och har det samlade ansvaret för Region Norrbottens insatser inom kulturområdet utifrån kultursamverkansmodellen. Enheten innefattar ett kansli samt kulturverksamheterna Norrbottens museum, Norrbottensmusiken, Regionbibliotek Norrbotten och den kulturfrämjande verksamheten.

De verksamheter som i Norrbotten ingår i samverkansmodellen är Norrbottensteatern och Riksteatern Norrbotten, Regionbibliotek Norrbotten och Resurscentrum för Litteratur, Norrbottensmusiken, Norrbottens museum, Norrbottens Föreningsarkiv, Dans i Nord och danskonsulent, slöjd och formkonsulenter, Havremagasinet, Resurscentrum för konst och konstkonsulent, Kin konstmuseum för samtidskonst, Nationella minoriteter, Filmresurscentrum Filmpool Nord och Norrlands nätverk för musikteater och dans.

Kulturfrämjande verksamheter

Region Norrbottens kulturfrämjande verksamheter har i uppdrag att stärka och utveckla litteratur-, dans-, konst- och slöjd och formområdet i Norrbotten. Verksamheten bedrivs genom konsulenter inom dans, konst, slöjd och form och som resurscentrum för litteratur och konst. I verksamheten ingår även Regionkonsten.

Konsulenterna skapar förutsättningar, initierar och stöttar insatser för att utveckla de olika kulturområdena i Norrbotten. Arbetet ska bedrivas med ett särskilt fokus på barn och ungas förutsättningar att möta de olika kulturområdena. Konsulenterna ska vara en länk mellan olika aktörer som skola, föreningar, kommuner, institutioner och professionella kulturskapare samt stötta och driva projekt, utbildningar och nätverk. Konsulenterna är sakkunniga inom sina respektive fält. Inom området slöjd och form pågår från 2023 särskilda satsningar bland annat på ett Slöjd och Formcenter i Luleå samt tillhörande hubbar i länet. Inom dansområdet pågår ett projekt för att kartlägga och utveckla området i Norrbotten.

Resurscentrum för konst och Resurscentrum för litteratur ska stötta de professionella aktörerna inom konst- och litteraturområdet i Norrbotten. De arbetar med stöd och rådgivning och för att skapa arbetstillfällen för aktörer inom respektive område. Arbetet innebär bland annat att initiera och samordna nätverk, utbildningar, förmedling av uppdrag, utställningar och projekt.

Verksamheten för Region Norrbottens konst syftar till att skapa tilltalande miljöer inom Region Norrbottens verksamheter vilket handlar om både lös konst och konstnärlig gestaltning integrerad i byggnaden eller platsen där den är placerad. Arbetet innebär bland annat placering av konst, löpande skötsel samt registrering och inventering. Region Norrbotten tillämpar enprocentregeln och upphandlar konstnärlig gestaltning vid större ny- och tillbyggnationer av regionens fastigheter.

Norrbottens museum

Norrbottens museums verksamhet regleras i Museilagen (2017:563). I lagen fastställs att museerna skall bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning. Museerna utgör samhällets kollektiva minne och Norrbottens museum arbetar med både materiella och immateriella värden.

Norrbottens museum bedriver verksamhet inom områdena arkeologi, byggnadsvård, etnologi, pedagogik, föremåls- och bildsamlingar, arkivverksamhet, bibliotek och publik verksamhet. Norrbottens museums uppdrag är att undersöka, samla, vårda, visa och berätta om länets kulturarv och utveckla det.

Norrbottens museum och Norrbottens Föreningsarkiv ansvarar gemensamt för Arkivcentrum som tillhandahåller museets- och föreningsarkivets arkivsamlingar samt ett bibliotek.

Inom områdena arkeologi, byggnadsvård och etnologi är museets uppdrag att bevara, undersöka, förmedla och utveckla Norrbottens kulturarv och kulturmiljöer. Det sker genom att bedriva forskning, genomföra arkeologiska undersökningar och uppdrag, följa upp tips om kultur- och fornlämningar från allmänheten, samt ge rådgivning till länets kommuner och till ägare av kulturhistoriskt värdefulla byggnader, dokumentation av samhällsomvandlingar och nedteckning av muntliga traditioner och upplevelser.

Norrbottensmusiken

Norrbottensmusiken är en verksamhet inom Region Norrbotten med uppdrag att utveckla, producera och sprida professionell musikverksamhet i hela länet. Verksamheten baseras på samverkan och samarbete – lokalt, regionalt, nationellt och internationellt – och erbjuder scenkonst av hög konstnärlig kvalitet med en varierad repertoar för barn, unga och vuxna.

Norrbottensmusikens verksamheter omfattar Norrbotten Big Band, Norrbotten World, Norrbottens Kammarorkester, Piteå Kammaropera, Körcentrum Nord samt Unga Norrbottensmusiken.

- Norrbotten Big Band verkar med hög konstnärlig profil inom jazz och improvisationsmusik, både regionalt, nationellt och internationellt.
- Norrbotten World fokuserar på musik kopplad till de nationella minoriteterna och det samiska urfolket, med målet att ta Norrbotten ut i världen – och samtidigt välkomna världen till Norrbotten.
- Norrbottens Kammarorkester producerar konserter inom klassisk orkestermusik inom regionen
- Piteå Kammaropera tar upp dagsaktuella ämnen med opera som verktyg och har statligt turnéstöd via Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans.
- Körcentrum Nord, som permanentas 2026, har till uppgift att stötta och utveckla körlivet i Norrbotten

Genom Unga Norrbottensmusiken samlas allt arbete som riktar sig till barn och unga, från förskola till gymnasiet. Här ingår skolproduktioner som genomförs i samverkan med länets 14 kommuner – omkring 250 konserter per år – samt satsningar på ungt arrangörsskap genom KulturCrew och Showcase, där lokala artister och grupper tas in till programutbudet för barn och unga. Inom Unga Norrbottensmusiken ingår också ungdomsensemblerna Arctic Youth Jazz Orchestra (AYJO), Norrbottens Ungdomssymfoniker (NUS) och vokalensemblen Arctic Light. Tillsammans når verksamheten årligen cirka 28 000 barn och unga.

Norrbottensmusiken kontrakterar årligen över 500 frilansande musiker, vilket gör institutionen till den största arbetsgivaren inom musikområdet i Norrbotten. Totalt genomförs omkring 450 konserter och workshops per år, och verksamheten når cirka 36 000 vuxna publikdeltagare.

Norrbottensmusiken finansieras gemensamt av Region Norrbotten, Statens kulturråd och länets kommuner. Samverkan sker med kommuner, fria kulturaktörer samt utbildningsinstitutioner som Musikhögskolan i Piteå och Framnäs folkhögskola, vilket bidrar till kompetensförsörjning och konstnärlig utveckling i hela regionen.

Hos Norrbottensmusiken är även den regionala kulturskolesamordningen placerad. Funktionen verkar över alla kulturområden och har till uppgift att stödja, samordna och utveckla kulturskolornas verksamhet i länet.

Genom sina ensembler, utvecklingsprojekt och samverkansuppdrag utgör Norrbottensmusiken en central aktör för Norrbottens musikliv och bidrar till kulturell mångfald, hållbar regional utveckling och ökad tillgång till kultur i hela länet.

Regionbibliotek Norrbotten

Regionbibliotekets verksamhet regleras i Bibliotekslagen (2013:801). I lagen anges att varje region ska bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet. Arbetet ska bedrivas med ett särskilt fokus på barn och unga, personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och urfolket samerna samt personer med annat modersmål än svenska.

Regionbibliotek Norrbotten ska samarbeta med kommunerna för en strategisk biblioteksutveckling och vara en sammanhållande aktör inom samarbetsorganisationen Biblioteken i Norrbotten. Arbetet ska bidra till en förbättrad och mer likvärdig tillgång till biblioteksverksamhet för länets invånare och till ett kvalitativt utbud av bibliotekstjänster. Ett samarbete görs kring systemförvaltning och bibliotekswebb, medieförsörjning, läsfrämjande, kommunikation, demokrati och digital delaktighet samt beredskapsfrågor. Regionbiblioteket ska även samverka med Resurscentrum för litteratur för att främja litteraturen och läsningen i länet. De norra regionerna samarbetar för att främja små barns språkutveckling på samiska och för att synliggöra bibliotekens funktion för och arbete med demokrati och fri åsiktsbildning.

Polarbibblo är en webbplats skapad av Regionbiblioteket och drivs i samarbete med folkbiblioteken för att främja barns läsning, skrivande och språkutveckling. Med Barnkonventionen som utgångspunkt erbjuder Polarbibblo en plats där barn kan göra sin röst hörd genom egna dikter, berättelser och andra bidrag vilka publiceras på webbplatsen. Polarbibblo är en resurs för folkbibliotekens läs- och skrivfrämjande arbete och för andra professionella som arbetar med språkrevitalisering. Den utveckling som har gjorts av Polarbibblo visar på en tydlig ökning av besökare på sajten. Polarbibblo finns på finska, meänkieli, samiska språk och svenska och en fortsatt utveckling på samtliga nationella minoritetsspråk är prioriterad.

Samfinansierade kulturverksamheter med kommuner

Utöver kulturinstitutionerna har regionen samfinansierade verksamheter tillsammans med kommuner:

- Dans i Nord tillsammans med Piteå kommun.
- Havremagasinet tillsammans med Bodens kommun.

Verksamheter bedrivs även via ett antal bolag, stiftelser och kommunalförbund:**ALMI Nord AB**

Almi Nord AB verkar i Norrbotten och Västerbotten och ägs till 24,5 procent vardera av Region Norrbotten och Region Västerbotten. Resterande 51 procent ägs av moderbolaget Almi AB. Almis uppdrag är att stärka det svenska näringslivets utveckling och verka för hållbar tillväxt genom att medverka till att utveckla och finansiera små och medelstora företag med lönsamhets- och tillväxtpotential. Almi Nords verksamhet omfattar lån och affärsutveckling och bedrivs marknadskompletterande på ett sätt som undviker snedvridning av konkurrensen.

Arctic Business Incubator AB

Arctic Business Incubator AB (ABI) ägs till 9 procent av Region Norrbotten, 31 procent av LTU Holding, 20 procent av Stiftelsen Norrlandsfonden, 16 procent av Skellefteå Industrihus AB och Luleå kommun, samt 8 procent av Piteå kommun. Bolagets uppdrag är att vara en regionalt verkande inkubator för stöd till entreprenörer och potentiella tillväxtföretag. Verksamheten omfattar hela Norrbotten och Skellefteå kommun.

Arctic Sweden Visitors Board AB

Arctic Sweden Visitors Board AB är heläгат av Region Norrbotten. Bolaget fungerar som en regional samverkansplattform för besöksnäringen i Norrbotten och dess omgivande aktörssystem samt utgör länets DMMO (Destination Management and Marketing Organisation). Genom att utveckla och marknadsföra destinationen ska bolaget långsiktigt stödja och främja näringens utveckling genom direkta och indirekta insatser som stärker länets nationella och internationella attraktionskraft och resiliens."

BD Pop AB

BD Pop AB ägs till 55 procent av Region Norrbotten. Övriga ägare är kommunerna Boden, Jokkmokk, Luleå, Pajala, Piteå, Älvsbyn, Överkalix och Övertorneå. Arbetet fortsätter med att få fler av länets kommuner att ansluta som delägare. Bolaget fungerar som resurs- och produktionscentrum för populärmusik i regionen och har som syfte att stödja talanger, stärka den regionala musikbranschen och bidra till tillväxt inom de kreativa näringarna. Verksamheten omfattar artistutveckling, branschutveckling, inspelning, distribution, marknadsföring, kompetens- och affärsutveckling samt arrangemang i samarbete med lokala aktörer.

Energikontor Norr AB

Energikontor Norr AB ägs till 50 procent av Region Norrbotten och till 50 procent av länets fjorton kommuner. Bolagets uppdrag är att driva energi- och klimatfrågor på lokal och regional nivå i ett internationellt perspektiv. Verksamheten syftar till att öka användningen av förnybar energi och att främja energieffektivisering. Bolaget ska även bidra till ett stärkt regionalt samarbete inom energi- och klimatområdet samt till ökad regionsamverkan inom EU.

Filmpool Nord AB

Filmpool Nord AB ägs till 31,86 procent av Region Norrbotten och övriga ägarandelar innehas av tretton av länets kommuner. Bolagets uppdrag är att utveckla den regionala filmbranschen samt filmen som kulturform som bidrar till Norrbottens utveckling. Satsningarna ska ge direkta och indirekta intäkter till länets näringsliv. Bolagets två huvuduppdrag är att vara ett produktionscentrum för långfilm, audiovisuella verk och TV-drama samt vara ett regionalt resurscentrum med bland annat filmpedagogik, barn- och ungdomsverksamhet, talangutveckling, digitalutveckling, visning och spridning av film, filmkulturella frågor och biograffrågor.

Inera AB

Region Norrbotten äger 0,16 procent av Inera AB. Övriga ägare är SKR företag samt kommuner och regioner i Sverige. Bolaget ska bidra till att utveckla välfärden genom att utveckla och förvalta digitala tjänster och infrastruktur för hälsa, vård och omsorg.

Informationsteknik i Norrbotten AB

Informationsteknik i Norrbotten AB (IT Norrbotten) ägs till 47,1 procent av Region Norrbotten och övriga ägarandelar innehas av länets fjorton kommuner. Bolagets uppdrag är att tillhandahålla ett läns gemensamt, fiberbaserat höghastighetsnät för både näringsliv och offentlig sektor. Syftet är att möjliggöra ett brett och konkurrenskraftigt tjänsteutbud som bidrar till regional ekonomisk tillväxt och utveckling.

Investeringar i Norrbotten AB

Investeringar i Norrbotten AB (Invest in Norrbotten) ägs till 75,8 procent av Region Norrbotten och övriga ägarandelarna innehas av tretton av länets kommuner. Invest in Norrbotten arbetar med att exportera kännedom och kunskap om affärsmässiga möjligheter i Norrbotten för att få fler etablerare och investerare. Bolaget koordinerar ett systematiskt, proaktivt investerings- och etableringsarbete för regionen och kommuner i länet.

Kommunalförbundet Konstmuseet i Norr

Kommunalförbundet Konstmuseet i Norr bildades 2017 av Region Norrbotten och Kiruna kommun och invigdes 2018. Kommunalförbundet ansvarar för att driva konstmuseiverksamhet i Norrbottens län. Region Norrbotten äger 60 procent. Sedan 2024 benämns verksamheten Kin museum för samtidskonst.

Löf Regionernas ömsesidiga försäkringsbolag

Region Norrbotten är kund och medlem i Löf Regionernas ömsesidiga försäkringsbolag. Det är en patientförsäkring som täcker skador som uppstår i samband med regionfinansierad hälso-, sjuk- och tandvård i Sverige.

Matlaget i Gällivare AB

Matlaget i Gällivare AB (Matlaget) ägs till 10 procent av Region Norrbotten och till 90 procent av Gällivare kommun. Matlaget producerar och distribuerar mat till Gällivare kommuns verksamheter och till Region Norrbottens sjukhus i Gällivare.

Norrbottenabanan AB

Norrbottenabanan AB ägs till 28,5 procent av Region Norrbotten, och övriga ägarandelar innehas av Region Västerbotten och de kommuner som berörs av den planerade bansträckningen. Bolagets syfte är att tillhandahålla en juridisk och organisatorisk plattform för arbetet med Norrbottenabanan samt att tydliggöra länens gemensamma ambition och engagemang för att genomföra projektet.

Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Norrbotten

Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Norrbotten (RKM) är ett kommunalförbund som ska samordna, effektivisera och utveckla kollektivtrafiken. Medlemmar är länets kommuner samt regionen. Länstrafiken i Norrbotten är ett helägt dotterbolag till Regionala kollektivtrafikmyndigheten. Länstrafiken hanterar praktiskt medlemmarnas trafik i länet. Norrtåg är ett bolag som RKM äger till 25 procent. Resterande ägs av kollektivtrafikmyndigheterna i Jämtland och Västernorrland samt av Länstrafiken i Västerbotten. Norrtåg organiserar och hanterar den regionala tågtrafiken i regionen.

Stiftelsen Ájtte – Svenskt Fjäll- och samemuseum

Ájtte är huvudmuseum för den samiska kulturen i Sverige. Det är ett specialmuseum för fjällregionens natur och kultur och fungerar även som en resurs för andra museer i landet. Stiftelsen bildades 1983 av staten, Region Norrbotten, Jokkmokks kommun, Svenska Samernas Riksförbund och Same Ätnam.

Stiftelsen Norrbottensteatern

Norrbottensteatern drivs i form av en stiftelse med Region Norrbotten och Luleå kommun som huvudmän. Regionens andel är 58 procent. Uppdraget är att driva och organisera konstnärlig verksamhet. Via produktioner och distributionsformer ska teatern nå människor i deras egen miljö. Teatern ska vidare verka för att professionell scenkonst tillgängliggörs i länet genom turnerande föreställningar.